

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

8. posiedzenie 2. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 27. września 1878.

Treść: Udzielenie urlopu. — Wniosek p. Erazma Wolańskiego w sprawie drogi grzymałowsko-kluwinieckiej. — Spis petycyj. — Przekazanie petycji SS. Kanoniczek w Krakowie o subwencyą do budżetowej, petycji Pań Miłosierdzia w Przemysłu o subwencyą do petycyjnej, — petycji Pielichowskiego o stypendyum do petycyjnej komisji. — Wniosek rządowy o zmianę rozgraniczenia terytoryalnego powiatów autonomicznych, polecony w pierwszym czytaniu komisji prawniczej. — Wniosek p. Zatorskiego o zniesienie ograniczenia liczby auskultantów sądowych i powiększenia liczby adjutów, w pierwszym czytaniu odesłany do komisji prawniczej. — Wniosek p. Franciszka Jasińskiego z projektem ustawy bud oowniczej dla wsi przydzielony w pierwszym czytaniu Wydziałowi krajowemu. — Wniosek p. Franciszka Jasińskiego w sprawie zmiany §. 19 ustawy wojskowej oddany w pierwszym czytaniu komisji administracyjnej. — Wybór komisji górniczej. — Wynik głosowania pierwszego — głosowanie uzupełniające — rezultat ostateczny wyboru tej komisji. — Ustawy zezwalające gminom Radymno, Czudec, i Tyszyn na pobór opłat od napojów słodzonych. — Nadanie gminom Bór Wilkowski, Hucisko, Kruki, Międzybrodzie Kobiernickie, Monasterek, Romanówka, Dobrowódka, Dołhopole, Krasnoła, Polanka, Stebne, Lubycza, Cześniki, Worochta, Fulsztyn i Szumina prawa do poboru wyższych datków gminnych. — Zezwolenie na podział pastwiska gminnego w gminie Kulezyce Szlacheckie. — Przystąpienia poselskie. — Porządek dzienny 9. posiedzenia.

Początek o godzinie 11. minut 15 przed południem.

Przewodniczący Marszałek krajowy JE. Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Kulezycki, hr. Stadnicki Jan.

Obecnych posłów 114.

Ze strony Rządu Radca dworu Filip Zaleski.

JE. hr. Marszałek. Przy dostatecznej liczbie posłów obecnych otwieram posiedzenie.

Podaję do wiadomości wysokiej Izbie, że prze-

ciw protokołowi 6 i 7. posiedzenia nie podniesiono żadnych zarzutów, a zatem są przyjęte.

Posłowi Mandyczewskiemu Kornelemu udzieliłem urlopu pięciodniowego. Proszę o odczytanie wniosku, który złożony został do łaski.

Sekretarz p. Kulezycki (czyta):

Wniosek.

§. 7. Ustawy z roku 1866 stanowi: „Zakładanie nowych dróg krajowych winno poprzedzić prócz pertraktacyi ze stronami interesowanemi etc.

W roku zeszłym przystąpił Wydział krajowy

do budowy drogi Smykowce Kopyczyńce przez wysoki Sejm w roku 1872 uchwalonej na przestrzeni Grzymałów Chorostków, pomijając starą drogę — a wytknąwszy nową drogę przez pola z Grzymałowa na Elenówkę do Kluwiniec — nie przeprowadzwszy poprzednio stosownie do ustawy drogowej, pertraktacyi ze stronami interesowanymi. Wszelkie reklamacye wydziału powiatowego husiatyńskiego nie znalazły uwzględnienia, pomimo że powiat husiatyński jest stroną najbardziej interesowaną, bo droga ta nowa przeważnie przez powiat husiatyński przechodzić będzie i koszta ekspropriacyi, które z tego powodu powiat husiatyński poniesie, 6000 do 8000 złt. w. a. wynosić będą.

Zważywszy nieprawidłowe postępowanie Wydziału krajowego przez niewykonanie ustawy drogowej 1866, zważywszy przez to wielką niesprawiedliwość wyrządzoną powiatowi husiatyńskiemu, narażenie go na tak wielkie wydatki na cele ekspropriacyi,

wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, w uznaniu nieprawidłowego postępowania, powstrzymać budowę drogi krajowej na przestrzeni między Grzymałowem a Kluwincami.

2) Stosownie do ustawy drogowej z roku 1866 §. 7. przeprowadzić pertraktacyą z powiatem husiatyńskim, jako stroną najbardziej interesowaną w tej sprawie.

Co do formalnego traktowania wnoszę:

Wysoki Sejm raczy wniosek do komisji prawniczej przydzielić z poleceniem, by ta po zbadania tej sprawy przedłożyła wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski na podstawie §. 7. ustawy krajowej i §. 33. regulaminu dla Wydziału krajowego z dnia 20 lutego 1866.

Lwów dnia 24. września 1878.

Erazm Wolański wnioskodawca.

Ks. Sawa, Gedel, Janko, Wodziński, Łukaszewicz, ks. Buchwald, ks. Tomasz Kowalski, Kupczyński, Korzyński, M. Popiel, O. Hausner, Goldmann, J. Kitrys, Max, ks. Krasicki.

JE. hr. Marszałek. Wniosek ten jest dostatecznie poparty postąpi się więc z nim według regulaminu. Proszę o odczytanie spisu petycyj.

Sekretarz p. Kulczycki (czyta):

Spis petycyj po dzień 26 września 1878 do Sejmu krajowego wniesionych.

224. Wydział pow. Chrzanów, przez p. Were-

szczyńskiego o wykonanie ustawy, w celu niszczenia kaniańki, do komisji kultury krajowej.

225. Gminy i obszary dworskie, Łajsee, Łubno Szlacheckie i Łubno Opacze, przez p. Łukasiewicza o przydzielenie do sądu powiatowego w Jasle, do komisji prawniczej.

226. Przełożona klasztoru pp. Klarysek w Starym Sączu przez p. Edwarda Stadnickiego, o sukwenyą 750 złt. w. a. na utrzymanie szkoły, do komisji edukacyjnej.

227. Wydział pow. Chrzanów, Rada gminna Oświęcim, Nowy Sącz i Towarzystwo przemysłowe we Lwowie o zaprowadzenie języka polskiego w zarządach kolei galicyjskich, do komisji administracyjnej.

228. Wydział pow. Chrzanów, Zwierzchność gminna Oświęcim i Towarzystwo przemysłowe we Lwowie o zmianę ustawy przemysłowej i o reorganizacyą służby technicznej, do komisji kultury krajowej.

229. Wydział pow. Chrzanów, Zwierzchność gminna Oświęcim o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej, do komisji statutowej.

230. Gminy Leśniki, Narajów, Wierzbów, Dworce i Buszcze przez p. Grossa przeciw zamierzonemu udzieleniu miastu Brzeżan prawa na pobór kopytkowego, do komisji administracyjnej.

231. Gmina miasta Jasła, przez p. Gorajskiego o przeniesienie rogatki z Ułaszowiec do Krajowic i Warzyc, do komisji drogowej.

232. Mieszkańcy pow. mieleckiego, przez p. hr. Reya o wyznaczenie subwencyi na regulacyą rzek w powiecie mieleckim, do komisji budżetowej.

233. Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, przez p. hr. Reya o uznanie drogi z Nowego Targu do Zakopanego wiodącej za krajową, do komisji drogowej.

234. Komitet szpitalny w Buczaczu przez p. Matkowskiego o subwencyą na urządzenie szpitala, do komisji szpitalnej.

P. Matkowski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Matkowski ma głos.

P. Matkowski. Wnoszę, aby tę petycyą odesłano do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek, aby tę petycyą odesłano do komisji budżetowej. Czy żąda

kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, upraszam tych panów, którzy się z tym wnioskiem zgadzają, aby zechcieli rękę podnieść (przyjęty). Proszę o odczytanie dalszego spisu petycyj.

Sekretarz p. Kulezycki (czyta dalej):

235. Gmina Chłopice przez p. Władysława Koziębrodzkiego o zasiłek 200 złt. na budynek szkolny, do komisji edukacyjnej.

236. Stanisław Grzegorzewski, inżynier okręgowy, przez p. Joczka o zaliczkę na płacę w kwocie 500 złt. w. a., do komisji petycyjnej.

237. Wydział pow. Chrzanów przez p. Zyblikiewicza o wydanie ustawy w celu niszczenia kaniarki, do komisji kultury krajowej.

238. Przełożona sióstr Franciszkanek we Lwowie przez p. Pławickiego, o subwencyą lub pożyczkę na budowę kościoła i klasztoru, do komisji budżetowej.

239. Apolonia Czaykowska, wdowa po gr. kat. księdzu przez p. Michała Popiela, o zapomogę, do komisji petycyjnej.

240. Piotr Stebelski, praktykant Sądu kraj. we Lwowie, przez p. Lenartowicza o zasiłek 300 złt. w. a. na opłatę takż w celu osiągnięcia stopnia doktora praw, do komisji petycyjnej.

241. Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie, Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Towarzystwo zaliczkowe w Nowym Targu, Cieszanowie, w Samborze, Zakliczynie, Rudkach i Tow. zaliczkowe urzędników pocztowych we Lwowie, w sprawie 5. milionowej pożyczki dla Towarzystw i kas zaliczkowych, do komisji pożyczkowej.

242. Towarzystwo pedagogiczne w Stanisławowie przez posła Kamińskiego w sprawie subwencji i na utrzymanie burs, do komisji budżetowej.

243. Wydział powiatowy Borszczów przez posła Wernickiego w sprawie budowy drogi z Borszczowa do Jezierzan, do komisji drogowej.

P. Majer. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Poseł Majer ma głos.

P. Majer. Komisji edukacyjnej pomiędzy innymi odstąpioną była petycja Zgromadzenia panien Kanoniczek świętego Ducha w Krakowie, w której upraszają o udzielenie zapomogi na dalsze utrzymanie sześcioklasowej szkoły. Petycja odpowiednia jest już w budżecie umieszczona, przeto naj-

właściwiej zdawało się komisji edukacyjnej, aby petycja ta została odstąpiona komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek, aby tę petycją odesłać do komisji budżetowej. Czy żąda kto głosu? (nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, upraszam przeto tych panów, którzy ten wniosek przyjmują, aby zechcieli rękę podnieść (większość). Przyjęty.

P. Majer. Są jeszcze dwie inne petycje, a mianowicie, jedna towarzystwa Pań Miłosiernych w Przemyślu, które proszą o wyznaczenie funduszu w kwocie 2000 na ukończenie budowy ochronek dla małych dziewcząt. Otóż nie jest to przedmiot dla komisji edukacyjnej, lecz raczej przedmiot dobroczynności.

Komisya więc edukacyjna wnosi, iż jest właściwiej, aby ta petycja odstąpioną została wprost komisji petycyjnej.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek, aby ta petycja odstąpiona była komisji petycyjnej. Czy żąda kto głosu? (nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, upraszam tych panów, którzy się z wnioskiem zgadzają, aby zechcieli rękę podnieść (większość) Przyjęty.

P. Majer. Jeszcze jest jedna petycja p. Pielichowskiego z Przemyśla, który prosi dla syna swego Antoniego, obecnie uczęszczającego do szkoły sztuk pięknych w Krakowie o sty pendyum. Komisya edukacyjna nie miałaby nic przeciwko udzieleniu tego stypendyum ze swojego stanowiska, ale nie jest to jej przedmiotem; wnosi więc aby petycja ta również odesłaną była do komisji petycyjnej.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, upraszam tych panów, którzy się zgadzają z tym wnioskiem odesłania petycji tej do komisji petycyjnej, aby zechcieli rękę podnieść (większość). Przyjęty.

Przystępujemy do porządku dziennego. Następuje:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem do ustawy o zmianach terytoryalnych powiatów autonomicznych,

Sekretarz pan Józef Jasiński: proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Jasiński ma głos.

P. Jasiński Józef. Wniosek ten jest

w związku z wnioskami, które już przesłano do komisji prawniczej, wnoszę zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby przedłożenie to odesłano również do komisji prawniczej.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przeto upraszam tych panów, którzy się zgadzają z odesłaniem przedłożenia tego do komisji prawniczej, aby zechcieli rękę podnieść (większość). Przyjęto. — Z kolei następuje.

Pierwsze czytanie wniosku posła Zatorskiego o zniesienie ograniczenia liczby auskultantów sądowych i powiększenia liczby adjutów.

Wnioskodawca p. Zatorski ma głos.

P. Zatorski. Jak wiadomo liczba młodzieży na wydziałach prawa i administracji w uniwersytetach naszych w Krakowie i we Lwowie, wynosiła w roku 1876, 869. Z tych mniej więcej część czwarta to jest 217 przechodzi co roku w zawód praktyczny. Młodzież ta przeważnie objęta zawód sądowy. Wskutek ograniczonej liczby posad auskultantów, które wszystkie są zapełnione, młodzież ta chcąc pracować bezpłatnie nie może nawet uzyskać tego, aby jej lata służby liczono od chwili wstąpienia do praktyki, lata służby bowiem liczą się dopiero od nominacji na auskultanta. Praktyka ta próbna prawidłowo trwać powinna 6 tygodni do 3 miesięcy, u nas jednakże trwa rok, a nawet i dłużej a to z przyczyny, że nie ma żadnej opróżnionej posady auskultanta, nawet bezpłatnego. Wskutek tego młodzież nasza zmuszona jest szukać kariery na Morawie i w Austrii, gdzie stosunki sprzyjają jej bardziej, bo liczba sądów i posad jest większą, tam w krótkim czasie zostają kandydaci nasi auskultantami i to z adjutami, a nawet co więcej, często po roku otrzymują posady adjunktów, na które u nas przy obecnych stosunkach o do 6 lat czekać potrzeba. Uzasadniam mój wniosek uwagą, że auskultanci są silną pomocą sądów tak kolegialnych jak i powiatowych, zwłaszcza u nas, gdzie sądy przeciążone pracą, nie mają dostatecznej liczby posad wyższych, tak że ci auskultanci tworzą konieczny materiał dla każdej przyszłej organizacji sądowej, że wreszcie u nas nie ma obecnie powodu tamować przyływu młodzieży sądowej. Nakoniec uzasadniam mój wniosek jeszcze tą nadzieją, że uchwały wysokiego Sejmu zmierzające do utworzenia kilku nowych Trybunałów pierwszej instancji i pomnożenia Sądów powiatowych w naszym kraju, zostaną przez wysoki Rząd uwzględnione. Tak

uzasadniony mój wniosek upraszam wysoką Izbę o jego uchwalenie po wysłuchaniu sprawozdania komisji prawniczej.

JE. hr. Marszałek. Jest propozycja, aby wniosek p. Zatorskiego odesłać do Komisji prawniczej. Ponieważ nikt więcej głosu nie żąda, więc upraszam tych panów, którzy się z tym wnioskiem zgadzają, aby zechcieli rękę podnieść (większość). Jest przyjęty. Z kolei przychodzi pierwsze czytanie wniosku posła Jasińskiego Franciszka o wydanie ustawy budowniczej dla gmin wiejskich. Pan wnioskodawca ma głos.

P. Franciszek Jasiński. Wysoki Wydział krajowy przedłożył projekt ustawy budowniczej dla miast i miasteczek. W sprawozdaniu tym podniósł, że nie przedkłada nam ustawy dla wsi z powodu, że obowiązujące ustawy są dostateczne i wyczerpujące. Zważywszy jednak, że powołane w sprawozdaniu rozporządzenia odnoszą się do lat dawnych i są wydane przed kilkunastu a nawet przed kilkudziesięciu laty, uwzględniając nie mniej, że wykonanie tych ustaw powierzone jest urzędowi gminnym na wsi, od których trudno żądać, aby znali publikowane przepisy z roku 1854 i dekrety gubernialne z roku niekiedy 1804, 1806, tudzież instrukcje gubernialne z roku 1812, okazuje się niezbędną potrzeba uchwalenia takiej ustawy dla wsi. Tyle tylko mam na poparcie mojego wniosku do powiedzenia. Sądzę, że wysoka Izba uzna potrzebę uchwalenia ustawy budowniczej dla wsi, a co się tyczy formalnego traktowania wniosku, to proszę, aby on był odesłany do komisji administracyjnej, która ma już pod obradami swojemi projekt do ustawy budowniczej dla miast i miasteczek.

JE. hr. Marszałek. P. Franciszek Jasiński proponuje, aby wniosek jego został odesłany do komisji administracyjnej.

Czy żąda kto głosu?

P. Łazarski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Łazarski ma głos.

P. Łazarski. Wniosek ten przez p. wnioskodawcę dopiero co odczytany, a mianowicie co się tyczy ustawy budowniczej dla wsi, jakoteż projektu do uchwalenia rozpisania konkursu na wzorowe plany typowe zagród włościańskich i wyznaczenia na ten cel 10.000 złt., wnoszę — ażeby oba te wnioski odesłane były do Wydziału krajowego, a to z tego powodu, ponieważ już tej kadencji sej-

mojej na moje ręce przesłana została petycja kilkunastu gmin powiatu myślenickiego o uwolnienie ich od murowania kominów po wsiach. Wysoka Izba raczyła przebyć się do wniosku mojego, ażeby ta petycja była odesłana do Wydziału krajowego, więc upraszam wysoką Izbę, ażeby i ten wniosek także Wydziałowi krajowemu przedłożyła z tém poleceniem, ażeby na najbliższej kadencji sejmowej.....

JE. hr. Marszałek. (Przerywa). Przeproszam, ale takie polecenie nie może być przedmiotem uchwały przy pierwszym czytaniu wniosku.

P. Łazarski. Więc proszę, ażeby ten wniosek był przydzielony do Wydziału krajowego, jako komisji.

P. Jasiński. Proszę o głos.

P. Kowalski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. wnioskodawca będzie miał głos ostatni. P. Kowalski ma głos.

P. Kowalski. Ne sohlaszaju sia z wneskom pocztennoho p. Jasińskoho, a to własne z przyczyn pocztennym peredbesidnykom p. Łazorskim nawedennyh. P. wneskodatel naweł nam, szczo prestariły sut nikotoryi rozporiadzenia i dekreta polityczny w tym wzhladi wydany. Tyi dekreta potrebutj koneczno starannoij rewiziji — a tak im, tak ważnym i nełehkym predmetom w tak nahlaszczym czasi jak nyini, koły za mało majem swobodnoho wremeny, abyśmy mohły wsi dotycznyi rozporiadzenia politycznyi zrewidowaty i należałyto peresmotryty i znaty, jak własnywo należałoby teper stosowaty nowu ustawu do naszych potreb — zanymaty sia ne możem z wsiakoju ohladnostju i spokojem.

Poneże predmet, o kotorym pocztennyj peredbesidnyk wspomnuł i naprowadył, szczo tojże odesłan uže do Wydiła krajewoho do rozpoznania i postawienia wnesku, w stysłoj zwiazu stoit z wneseniem p. Jasińskoho, i można skazaty, szczo jeho wnesenie wzhladom ustawy szczo do budowania po selach byłaby vse prejudykowana — ne można dopustyty, ażeby odnym i tym samym predmetom dwi komisiji zanymaty sia. Sudžu dla toho, że majemo precedens, i promawlaju za wnesieniem pocztennoho predbesidnyka, aby wnesenie p. Jasińskoho do Wydiłu krajewoho widosłaty. Na tim sprawa ne uterpyt, — jak bud' także bude komisija sojmowa zastanawliaty sia nad projektom Wydiłu krajewoho szczo do policyi budownyctwa

po mistach y mistoczkach. Szczo do seł może buty, że treba bude osobno sprawu traktowaty — a jeslyby sprawozdanie dotycznoj komisiji wykazało, szczo zwiaz jest koneczna meży ustawamy, budemo maty tohda słuszajność — sprawozdanie w swoim czasi nam predložone, do Wydiłu krajewoho także zwernuty, tim bilsze, poneże treba oba predmety w zwiazu stojaszczyi razom traktowaty.

Dla toho prychylaju sia do wnesenia p. peredbesidnyka, aby wnesenie p. Jasińskoho widosłaty do Wydiłu krajewoho do złożenia sprawozdania.

P. Franciszek Jasiński. Mnie chodzi o rzecz samą a nie o formę. Rzeczywiście trudnoby było, ażeby ta sprawa przysła na obecnej sesiji do uchwalenia. Jak mówiłem chodzi mi o to, ażeby ta ustawa była uchwalona, jeśli będzie Wydziałowi krajowemu przekazana, bo Wydział krajowy przedłoży na przyszłej sesiji gotowy już wniosek do uchwały. Zgadzam się więc z wnioskiem posła Łazarskiego, aby sprawa ta była odstapioną Wydziałowi krajowemu i wnoszę, aby Wydział krajowy przedłożył na przyszłej sesiji Sejmowi gotową ustawę do uchwały.

JE. hr. Marszałek. Co się tyczy ostatniego wniosku szanownego posła, to ten nie może być przedmiotem głosowania, bo merytoryczna uchwała może mieć miejsce tylko w drugim czytaniu. W pierwszym czytaniu może być wniosek odesłany tylko do Wydziału krajowego jako do komisji. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, a wnioskodawca pierwotny swój wniosek cofnął i przystąpił do propozycji posła Łazarskiego, aby projekt ustawy budowniczej dla osad wiejskich był odesłany do Wydziału krajowego jako do komisji — więc upraszam tych posłów, którzy się z tym wnioskiem zgadzają, aby zechcieli rękę podnieść. (Większość). Wniosek ten jest przyjęty. Z kolei przychodzi:

Pierwsze czytanie wniosku posła Jasińskiego Franciszka o zmianę §. 19. państwowej ustawy wojskowej z 5. grudnia 1868 celem zapewnienia delegatom Rad powiatowych stanowczego wpływu przy komisjach asenterunkowych.

P. wnioskodawca ma głos.

P. Franciszek Jasiński. W r. 1873 raczył wysoki Sejm uchwalić rezolucją wzywającą Rząd, aby we właściwej drodze uzyskał dla delegatów rad powiatowych stanowczy wpływ przy komisjach asenterunkowych. Wydział krajowy ze

swój strony poczynił wszelkie możliwe kroki i ostatecznie na odezwę Wydziału krajowego z d. 14. kwietnia br. rząd w odpowiedzi swój udzielonej przez wysokie c. k. Namiestnictwo zawiadomił Wydział, iż sprawa ta czeka rozstrzygnięcia wysokiego Ministerstwa obrony krajowej. Nad ważnością tej sprawy rozwodzić się nie będą, wszak chodzi tu o to, aby radom powiatowym, przez ich delegatów reprezentowanym, zapewniony był stanowczy wpływ na pobór najcięższego podatku, bo podatku krwi. Aby ten wpływ był rzeczywiście skuteczny, potrzebuje się rozciągać na wykazy układane dla pierwotnie popisowych, bo wykazy te są podstawą dalszej czynności komisji poborowej. Wykazy układane przez zwierzchność gminną, dopiero wtedy będą nie co do formy ustawy, ale co do rzeczy tak układane, jak być powinny, t. j. będą sprawiedliwe, nikt z popisowych nie będzie opuszczany i będzie zastrzeżone prawo dla tych, którzy mają prawo do reklamacyi i z tego prawa użytek robić mogą. Ustawa rekrutacyjna przyznaje c. k. starostwom prawo kontrolowania listy popisowych. Wiem jednak, że c. k. starostwa nie mają dość sił, i są zmuszone całą czynność rekrutacyjną polecać jednemu urzędnikowi, tak zwanemu referentowi rekrutacyjnemu, który nie tylko, że ma obowiązek ściśle rewidować listę popisowych, ale ma także przeprowadzić całą czynność reklamacyjną a ostatecznie utrzymywać całą korespondencją śledczą za nieobecnymi popisowymi. Czyli przy takim nawale czynności będzie on w stanie listę rekrutacyjną przez urzędy gminne zrobioną tak ściśle skontrolować, ażeby nie zaszła jakakolwiek pomyłka, zaiste nazbyt to jest wielka praca i sędzę, że przy rewizyi często zdarzyć się może, że nie dostrzeże błędu przez zwierzchność gminną popełnionego. Zupełnie jest to do wytłumaczenia, a że się błędy zdarzają, uczy nas doświadczenie. Ażeby więc listy konskrypcyjne mogły być ściśle skontrolowane i pomyłki spostrzeżone, sędzę, że najlepszy środek do tego byłby, gdyby był spis w dwóch egzemplarzach sporządzony i jeden przedłożony starostwu a drugi wydziałowi rady powiatowej. Wszakże Wydziały są na to, ażeby dbały o dobro powiatu, i one pewnie dolożą wszelkich starań, ażeby liczby były zrektyfikowane i błędy, jeśli jakie zajdą poprawione — a będąc w ciągłej czynności ze starostwem są w możności dopełnienia tego zadania. Dla tych powodów więc niemniej w dalszém rozwinięciu uchwały wysokiego Sejmu z dnia 22 grudnia 1873, stawiam wniosek uchwalenia tej rezolucyi i proszę co się tyczy formalnego trakto-

wania, aby wniosek odesłany był do komisji administracyjnej.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Więc oddaje pod głosowanie wniosek p. Franciszka Jasińskiego, aby proponowana rezolucya przekazana została komisji administracyjnej. Kto się zgadza, raczy rękę podnieść. (Większość). Przyjęto. Z porządku dziennego przypada wybór komisji górniczej z 7 członków. Na skrutatorów upraszam panów Brzozowskiego, Czaykowskiego, Jana Fruchtmanna, Gedla, Joczka, Kaczałę, Kamińskiego, Koziębrodzkiego Władysława, Romera, Turzańskiego i Żurowskiego.

P. Kamiński. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Kamiński ma głos.

P. Kamiński. Upraszam JE. p. Marszałka o zarządzenie przerwy posiedzenia celem porozumienia się względem tego wyboru,

P. Grocholski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Grocholski ma głos.

P. Grocholski. Na jednym z poprzednich posiedzeń wysokiego Sejmu została petycja wydziału rady powiatowej w Łancucie o uznanie urzędników reprezentacyj powiatowych za urzędników krajowych przydzieloną komisji gminnej. Ponieważ petycja inna podobnej treści została przydzielona komisji administracyjnej, zatem pozwalam sobie uczynić wniosek, aby i ta petycja wydziału rady powiatowej w Łancucie była odstępiona komisji administracyjnej.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Kto przyjmuje wniosek p. Grocholskiego, zechce rękę podnieść (większość). Wniosek ten przyjęty.

Celem porozumienia się względem wyborów do komisji górniczej przerywam posiedzenie na dziesięć minut. (Po upływie przerwy).

Proszę panów skrutatorów, o odebranie kartek. (Skrutatorowie odbierają kartki). Z porządku dziennego następuje (czyta): sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem do ustawy zezwalającej gminie Radymno na pobór opłat od słodzonych napojów. Sprawozdawca p. Smolka ma głos.

Sprawozdawca p. Smolka (czyta):

„Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycji gminy Radymna

względem przyzwolenia na pobór opłat od napojów słodzonych.

Wysoki Sejmie!

Rada gminna Radymna uchwaliła na posiedzeniu, odbytém dnia 27. grudnia 1877 pobór przez lat sześć opłat od słodzonych napojów, a to:

a) od jednego hektolitra 'araku, rozolisu, likieru, śliwowicy, maliniaku, wiśniaku, esencji i t. p. fabryczno wyrabianych napojów spirytusowych, dwa złt. a. w.

b) od $\frac{1}{2}$ hektolitra tychże napojów 1 złt. aw.

c) od jednego litra czyli od jednej całej flaszki 2 ct. a. w.

d) od $\frac{1}{2}$ litra czyli pół flaszki 1 ct. a. w. w obręb gminy Radymna wprowadzanój.

Rada gminna prosi o przyzwolenie napowrót tych opłat.

Zważywszy, że opłaty tego rodzaju nie mogą być pobierane, jak tylko za przyzwoleniem w drodze ustawodawstwa krajowego;

zważywszy, że gmina Radymna potrzebuje tój opłaty na pokrycie części pomnożonych wydatków szkolnych;

zważywszy, że dotychczasowe dochody gminy, pomimo największej oszczędności w wydatkach, nie wystarczają na pokrycie tój nadwyżki;

zważywszy wreszcie, że Rada powiatowa popiera tę prośbę gminy;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem krakowskiém.

Ustawa

z dnia
zezwalająca gminie Radymna pobierać opłaty od napojów słodzonych, obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem krakowskiém:

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego, królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém księstwem krakowskiém, zezwalam gminie miasteczka Radymna w powiecie jarosławskim pobierać w latach 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, i 1884, opłaty od spirytusowych napojów słodzonych w tój gminie wyrabianych, lub do niej wprowadzanych i w jój obrębie zużywanych a mianowicie: od araku, rosolisu, likieru, śliwowicy, maliniaku, wiśniaku, esencji i t. p. fa-

bryczno wyrabianych napojów spirytusowych po 2 ct. a. w. od jednego litra, czyli od jednéj całej flaszki.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda przystępujemy do rozprawy szczegółów.

Sekr. p. Józef Jasiński. Wnoszę o przystąpienie do głosowania en bloc.

JE. hr. Marszałek. Kto się z tą formą głosowania zgadza, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęto. Upraszam tych panów, którzy przyjmują tę ustawę en bloc, aby zechcieli rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Sprawozdawca p. Smolka. Wnoszę, aby nad tą ustawą przystąpić do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za przystąpieniem do trzeciego czytania bez czytania, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte. Kto przyjmuje tę ustawę w trzeciém czytaniu, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Sprawozdawca p. Smolka (czyta):

„Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Czudca względem zezwolenia na pobór opłaty od napojów słodzonych.

Wysoki Sejmie!

Rada gminna Czudca uchwaliła na posiedzeniu odbytém dnia 5. lutego 1878. pobór przez lat sześć od napojów słodzonych do gminy sprowadzanych i tamże zużywanych po 23 ct. a. w. od jednego litra, i prosi obecnie o zezwolenie na pobór tój opłaty.

Zważywszy, że opłaty tego rodzaju nie mogą być pobierane, jak tylko za przyzwoleniem w drodze ustawodawstwa krajowego;

zważywszy, że gmina Czudec potrzebuje tój opłaty na pokrycie części pomnożonych wydatków gminnych i szkolnych;

zważywszy wreszcie, że Rada powiatowa popiera tę prośbę gminy;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Ustawa

dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem, o zezwolenie gminie Czudca na pobór opłaty od napojów słodzonych:

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem zezwalam gminie miasteczka Czudca w powiecie rzeszowskim pobierać w latach 1879, 1880, 1881, 1882, 1883 i 1884, od słodzonych napojów spirytusowych w tej gminie wyrabianych, lub do niej wprowadzanych i w niej zużywanych po dwa-dzieścia trzy (23) ct. a. w. od jednego litra“.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta; nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, więc rozprawa ogólna zamknięta; przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Józef Jasiński. Wnoszę o przystąpienie do głosowania en bloc.

JE. hr. Marszałek. Kto się zgadza na głosowanie en bloc, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Spraw. p. Smolka. Wnoszę o przystąpienie nad tą ustawą do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęty. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęty.

Spraw. p. Smolka (czyta):

„Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycji gminy Tyczyna względem zezwolenia na pobieranie przez nią opłaty od napojów słodzonych.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 26. września 1875 otrzymała gmina Tyczyn zezwolenie na pobór opłaty od słodzonych napojów po 10 ct. w. a. od litra w latach: 1876, 1877 i 1878.

Rada gminy Tyczyna uchwaliła na posiedzeniu odbytém dnia 1. lipca 1878 pobór tej opłaty przez dalszych lat sześć i prosi obecnie o zezwolenie na pobór tej opłaty.

Zważywszy, że stosunki nietylko nie zmieniły

się, lecz i owszem wydatki gminne znacznie wzrosły, a Rada powiatowa popiera tę prośbę gminy;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Ustawa

z dnia

obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem, o zezwoleniu gminie Tyczyna na pobór opłaty od napojów słodzonych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem, zezwalam gminie miasteczka Tyczyna w powiecie rzeszowskim pobierać w latach 1879, 1880, 1881, 1882, 1883 i 1884 od słodzonych napojów spirytusowych w tej gminie wyrabianych, lub do niej wprowadzanych i w jej obrębie zużywanych, po dziesięć (10) ct. w. a. od jednego litra“.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta; nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekr. p. Józef Jasiński. Wnoszę o przystąpienie do głosowania en bloc.

JE. hr. Marszałek. Kto się zgadza na głosowanie en bloc, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte. Kto przyjmuje tę ustawę en bloc, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Spr. p. Smolka. Wnoszę o przystąpienie nad tą ustawą do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta. W dalszym porządku p. sprawozdawca Smolka przedłoży wnioski w przedmiocie udzielenia 16 gminom prawa do poboru wyższych dodatków gminnych.

Spr. p. Smolka (czyta):

„Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia 16 gminom wyższych dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie wydatków gminnych pozwala się

Ob. A
70.

następującym gminom pobierać dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich (bez dodatku nadzwyczajnego), a mianowicie:

I. w powiecie białskim:

1. gminie Bór Wilkowski w r. 1878 według stopy osmdziesiąt dwa od sta (82%);

2. gminie Hucisko w r. 1878 według stopy pięćdziesiąt sześć od sta (56%);

3. gminie Kruki w r. 1878 według stopy sześćdziesiąt pięć i pół od sta (65½%);

4. gminie Międzybrodzie Kobiernickie w roku 1878 według stopy sto sześćdziesiąt od sta (160%);

II. w powiecie brodzkim:

5. gminie Manastyrek w r. 1878 według stopy sto czterdzieści dziewięć od sta (149%);

6. gminie Romanówka w latach 1878, 1879 i 1880 według stopy pięćdziesiąt pięć od sta (55%);

III. w powiecie kołomyjskim:

7. gminie Dobrowódka w r. 1878 według stopy siedmdziesiąt od sta (70%);

IV. w powiecie kosowskim:

8. gminie Dolhopole w r. 1878 według stopy sto od sta (100%);

V. w powiecie rawskim:

9. gminie Lubycza w r. 1878 według stopy sześćdziesiąt od sta (60%);

VI. w powiecie rohatyńskim:

10. gminie Cześniaki w r. 1878 według stopy sto pięćdziesiąt od sta (150%);

VII. w powiecie sokalskim:

11. gminie Worochta w r. 1878 według stopy siedmdziesiąt od sta (70%);

VIII. w powiecie staromiejskim:

12. gminie Fulsztyn w r. 1878 według stopy siedmdziesiąt ośm od sta (78%);

13. gminie Szumina w r. 1878 według stopy osmdziesiąt od sta (80%).“

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta; nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sekr. p. Józef Jasiński. Wnoszę o przystąpienie do głosowania en bloc.

JE. hr. Marszałek. Kto przyjmuje ten

wniosek, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęty. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Spr. p. Smolka. Ponieważ ta uchwała składa się z więcej ustępów, przeto wnoszę o przystąpienie nad nią do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za przystąpieniem do trzeciego czytania bez czytania, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęta.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwolenie na podział pastwiska gminnego w gminie Kulczyce szlacheckie powiatu samborskiego.

Ob. Al.
71.

Sprawozdawca poseł Smolka.

P. Popiel Michał. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Popiel ma głos.

P. Popiel Michał. Proszę uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za uwolnieniem sprawozdawcy od czytania sprawozdania, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęte. Proszę więc odczytać tylko wnioski.

Sprawozdawca p. Smolka (czyta):

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie szlacheckiej w Kulczycach powiatu samborskiego zezwala się na podział pastwiska wywalonego wyrokami c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze z dnia 20. maja 1864. L. 926 i c. k. Sądu krajowego wyższego z dnia 5. kwietnia 1865 L. 3450 przeciw gminie Szade, i gminie szlacheckiej w Kulczycach na dniu 1. sierpnia 1865 w drodze egzekucyi sądownie odanego, w obszarze 141 morgów 1380 sążni kwadratowych, pomiędzy (271) dwieście siedmdziesiąt i jeden członków gminy szlacheckiej w Kulczycach którzy łożyli na kosztu procesu z gminą Szade, i na kosztu podziału tego pastwiska i którzy imieniem wymienieni są w uchwale Rady gminnej w Kulczycach, z dnia 20. października 1871, w sposób określony w uchwałach Rady gminnej szlacheckiej w Kulczycach z dnia 27. października 1867 i z dnia 20. października 1871, z tém zastrzeżeniem atoli, ażeby:

1) opłatę od przeniesienia własności przez ten podział dokonanego podnieśli w zupełności nabywcy poszczególnych parcel, ażeby prócz tego

2) podatek od tego pastwiska przypadający na nabywców poszczególnych parcel przepisany został, a wreszcie,

3) ażeby ci nabywcy także wszelkie możliwe zaległości podatkowe od tego pastwiska ponieśli.“

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Nikt głosu nie żąda? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda więc przystąpimy do rozprawy szczegółowej.

P. Józef Jasiński. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Jasiński ma głos.

P. Józef Jasiński. Wnoszę przyjęcie tej uchwały en bloc.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za głosowaniem nad tą ustawą en bloc zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte. Kto jest za przyjęciem tej uchwały en bloc zechce rękę podnieść (większość) Uchwała przyjęta.

Sprawozdawca p. Smolka. Ponieważ ta uchwała składa się z kilku ustępów przeto wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

JE. hr. Marszałek. Kto jest za przystąpieniem do trzeciego czytania bez czytania zechce rękę podnieść. (większość). Jest przyjęte. Kto jest za przyjęciem tej uchwały w trzecim czytaniu zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęta. Upraszam kilku panów posłów, którzy nie złożyli jeszcze przyrzeczenia poselskiego, aby zechcieli to uczynić.

Sekretarz p. Kulczycki (czyta rotę przyrzeczenia, składają takowe pp. Buszyński, Dr. Biliński Leon i Dr. Szujski).

JE. hr. Marszałek. Ponieważ skrutynium wyboru do komisji górniczej jeszcze nieukończono a zatem przerywam posiedzenie na dziesięć minut aż do ukończenia skrutynium, lecz upraszam panów posłów aby się nie wydalali, a to z powodu, iż jak dotychczasowa praca, komisji skrutacyjnej wskazują, trzeba będzie przystąpić do uzupełniającego wyboru, gdyż nie wszyscy na których głosowano, będą mieli absolutną większość. (Po upływie przerwy). Upraszam o odczytanie rezultatu skrutynium. Proszę Panów, ażebyście zechcieli sobie notować wynik, gdyż nie wszyscy otrzymali absolutną większość.

P. Wł. hr. Koziembrodzki (czyta): Głosujących było 93 absolutna większość 47, dwie

kartki były z sześciu nazwiskami, a jedna kartka z jednym i tym samym nazwiskiem dwa razy napisanym. Głosów otrzymali: p. Ignacy Łukasiewicz 93, p. Rektor Biliński 78, p. Spławiński 66, p. Jocz 57, Kulaczkowski 53. Ci są absolutną większością wybrani.

Po nich największą ilość głosów otrzymali: p. Smarzewski 39, p. Zyblikiewicz 35, p. Hausner, 32 p. Skrzyński 28, p. Chrzanowski 27, p. ks. Sanguszko 22, p. Pławicki 21, p. Wernicki 17. Reszta rozstrzeliła się po kilka głosów.

JE. hr. Marszałek. Ponieważ jest 5 wybranych absolutną większością, więc upraszam Panów skrutatorów o odebranie kartek na dwóch jeszcze członków do tej komisji wybrać się mających. Posłów upraszam o zajęcie miejsc. Skrutatorowie zbierają kartki). Przerywam posiedzenie, celem uskutecznienia skrutynium na minut, dziesięć. (Po upływie przerwy). Proszę o odczytanie sprawozdania ze skrutynium.

P. Wł. hr. Koziembrodzki (czyta): Głosujących było 108. Dwie kartki były próżne. Absolutna większość 55. P. Smarzewski otrzymał głosów 68, p. Zyblikiewicz 57, a więc obaj są wybrani do komisji.

JE. hr. Marszałek. Upraszam, aby komisja ta zaraz po posiedzeniu Izby zechciała się ukonstytuować. Porządek dzienny wyczerpany. Następnego posiedzenie odbędzie się w poniedziałek o godzinie 11. rano. Na porządku dziennym będzie:

Porządek dzienny dziewiątego posiedzenia

2. sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek 30. września 1878 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzem funduszu in demnizacyjnych na r. 1879.

2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie budowy domu gospodarskiego przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie. Sprawozdawca komisji szpitalnej poseł Haller.

3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie zrównania urzędników krajowych z urzędnikami państwa pod względem policzenia lat służby przy przeniesieniu w stan spoczynku. Sprawozdawca komisji administracyjnej poseł Paszkowski.

4. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału

krajowego w przedmiocie wydzielenia c. k. Sądu powiatowego z Kolbuszowej z okręgu c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie i przyłączenia tegoż do okręgu c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie. Sprawozdawca komisji prawniczej poseł Splawiński.

5. Sprawozdanie komisji drogowej nad petycją Wydziału krajowego w Kamionce Strumiłowej

i 41 gmin — z projektem do ustawy, uznającej drogę łączącą Lwów z granicą państwa w Stojanowie za krajową. Sprawozdawca komisji drogowej poseł Jaworski.

6. Sprawozdanie o petycyach.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. min. 3.

